

Sygn. akt I CZ 58/15

POSTANOWIENIE

Dnia 13 sierpnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Górski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Barbara Myszka

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z wniosku K. H., T. sp.j. T. Ł.

z siedzibą w W., B. J., S.R. i G. Z.

przy uczestnictwie H. K.

o ustanowienie drogi koniecznej,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 13 sierpnia 2015 r.,

zażalenia wnioskodawców [...]

na postanowienie Sądu Okręgowego w W.

z dnia 16 lutego 2015 r.,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w W. postanowieniem z dnia 16 lutego 2015 r. odrzucił apelacje wnioskodawców [...] od postanowienia Sądu Rejonowego w W. z dnia 6 listopada 2014 r. z uwagi na brak substratu zaskarżenia.

W zażaleniu na to postanowienie skarżący zarzucili naruszenie art. 370 k.p.c. w zw. z art. 373 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c. i wnieśli o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Rejonowy w W. postanowieniem z dnia 6 listopada 2014 r. ustanowił na nieruchomości H. K., szczegółowo opisanej w punkcie 1 sentencji, służebność gruntową przejścia, przejazdu i przeprowadzenia mediów na rzecz każdorazowych właścicieli nieruchomości położonych w W., stanowiących bliżej wskazane działki ewidencyjne. Sąd nie rozstrzygnął jednak (ani pozytywnie, ani negatywnie) o żądaniu B. J., K. H., T. sp.j. T. Ł. oraz S. R. co do prawa dysponowania nieruchomością na cele budowlane w rozumieniu art. 3 pkt 11 w zw. z art. 4 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane, w zakresie potrzebnym do prawidłowego wykonywania uprawnienia przechodu i przejazdu oraz przeprowadzenia mediów. Jednocześnie Sąd Rejonowy zawarł takie rozstrzygnięcie w punktach 6, 7 i 8 sentencji w odniesieniu do każdorazowych właścicieli innej, bliżej wskazanej tam nieruchomości. W tej sytuacji wspomniani wyżej wnioskodawcy złożyli wnioski o uzupełnienie postanowienia Sądu Rejonowego w tym zakresie, a następnie wnieśli także apelacje w tym przedmiocie, które zostały odrzucone przez Sąd II instancji z uwagi na brak substratu zaskarżenia.

Rozpoznając zażalenie wnioskodawców na postanowienie odrzucające wywiedziony przez nich środek odwoławczy, należy stwierdzić, że w myśl utrwalonej linii orzeczniczej apelację można wnieść wyłącznie od istniejącego orzeczenia sądu pierwszej instancji (zob. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2014 r., III CZP 94/14, Biul. SN 2014, nr 12, s. 10). Nie można więc wnieść apelacji od orzeczenia, które w sensie prawno-procesowym w ogóle nie istnieje, jak również od orzeczenia, w którym brakuje rozstrzygnięcia o całości przedstawionego pod osąd roszczenia procesowego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2003 r., III CZP 84/02, OSNC 2003, Nr 10, poz. 140;

uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 30 maja 1966 r., III PZP 15/66, OSNCP 1966, Nr 12, poz. 204 oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 grudnia 1981 r., I PRN 96/81, OSNCP 1982, nr 5-6, poz. 87, z dnia 7 października 1998 r., II UKN 247/98, OSNPUS 1999, Nr 20, poz. 665, z dnia 15 października 1999 r., I PKN 325/99, OSNAPUS 2001, Nr 5, poz. 164, z dnia 25 stycznia 2001 r., III CKN 1382/00, OSNC 2001, Nr 9, poz. 132 oraz z dnia 14 grudnia 2011 r., I CSK 138/11, OSNC 2012, nr 7-8, poz. 89).

Wywiedzenie apelacji jest w takich przypadkach niedopuszczalne, ponieważ brakuje substratu zaskarżenia. W razie pominięcia przez sąd pierwszej instancji rozstrzygnięcia (pozytywnego, negatywnego) o zgłoszonym żądaniu lub o jego części, strona ma prawo złożyć, przewidziany w art. 351 § 1 k.p.c., wniosek o uzupełnienie orzeczenia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2011 r., I CSK 138/11, OSNC 2012, nr 7-8, poz. 89; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 lipca 2006 r., I CZ 35/06, nie publ.). W literaturze zwraca się uwagę, że wniosek o uzupełnienie orzeczenia nie konkuruje ze środkami odwoławczymi, a stanowi remedium, które może otworzyć drogę do skutecznego wniesienia apelacji.

Przenosząc te rozważania na grunt niniejszej sprawy, należy stwierdzić, że wnioskodawcy w trakcie rozprawy (zob. protokół z dnia 14 marca 2014 r., k. 370-371) przyłączyli się do wniosku G. Z., która wносиła o orzeczenie prawa do dysponowania nieruchomością obciążoną na cele budowlane zgodnie z art. 3 pkt 11 w zw. z art. 4 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane w zakresie potrzebnym do prawidłowego wykonywania uprawnienia przechodu i przejazdu oraz przeprowadzenia wszelkich mediów.

Reasumując, w obecnej sytuacji procesowej Sąd Okręgowy prawidłowo odrzucił apelację z powodu braku substratu zaskarżenia. Argumentacja wnioskodawców zmierzająca do wykazania tezy o dopuszczalności apelacji, opierająca się na założeniu, że „w określeniu przebiegu (kształtu) służebności zawiera się oddalenie wniosku o jej przeprowadzenie (ukształtowanie) w inny sposób” jest nietrafna, a powołane przez nich orzeczenia dotyczyły innych stanów faktycznych, nie znajdujących zastosowania do okoliczności niniejszej sprawy.

Z przytoczonych względów zażalenie podlegało oddaleniu na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.